

Kap Verde Nytt

medlemstidning för
Vänskapsföreningen
Amigos de Cabo Verde
Nummer 1/ 2017 Årgång 27

I vintras föll snö i Chã de Caldeiras, vulkankratern på ön Fogo. I tidningen finns fler bilder som visar situationen två år efter utbrottet där.

På grannön Brava fruktar man ett framtida utbrott, som skulle kunna få mycket allvarliga konsekvenser.

Förskolan Novos Amigos i Mindelo har fått upprepade besök av Lena Magnusson, som skrivit om deras verksamhet.

Även Miniblack i Praia har haft besök. Hans Wessel har skaffat sig en bild av deras verksamhet idag och rapporterar.

Hög tid att betala medlemsavgiften, många har dröjt med det och föreningens ekonomi har försvagats.

Årsfest och årsmöte blir i år den 7 oktober, som vanligt i Pumpan.

Besök hos Black Panthers

I vintras gjorde Hans Wessel i vår styrelse ett besök på Mini-black för att på plats se hur verksamheten fungerar. Han blev mottagen av Alcides Amarante och skrev efter besöket följande resebrev.

Hej amigos!

Vi har just avslutat besöket på Black Panthers. Alcides mötte och visade runt. De två anläggningarna för förskolan och ålderscentret med mellanliggande polyvalente och uteplats för "idosos" var i mycket gott skick. Totalt är 14 personer anställda och därtill ytterligare timanställda.

Först såg vi äldregruppen där ett dusin män och kvinnor satt vid ett bord och verkade syssla med alfabetisering. I förskolan träffade vi sedan 31 fyraåringar som hade lektion i morgongruppen. På eftermiddagen skulle 31 femåringar komma. Grupperna får två mål mat var. Fint drillade stod ungarna uppställda när vi kom, höll

upp sin "bem vinda"-skylt, sjöng och klappade händerna.

Vi informerades också om inriktningen på vad som tycks funka som ett fritids: musikgruppen, dansgruppen, sportgruppen och en mer allmän grupp (som t.ex. ordnat Miss Varzeatävling). I ett par vitrinskåp visades alla pokaler som vunnits sedan starten 1980.

Black Panthers väljer ut varje ny årgång miniblacks bland fler än 100 sökande. Selektionen sker med hembesök. När de 2 dagisåren är klara fortsätter de i den närlägnade Escola Primaria, för att sedan fortsätta på Liceu, också granne. Hela tiden får de hjälp med terminsavgifter, uniformer, skolmaterial och läxhjälp vid behov. Enligt Alcides har nästan 100% av BP-eleverna klarat sina examina utan att behöva gå om.

De svenska pengarna går i första hand till matinköp till miniblack och till skolmaterial. Blir något över hamnar pengarna hos äldregruppen. Summorna till de olika ändamålen kan variera månad för månad beroende på vad som behöver införskaffas. Återkopplingen mellan fadder och barn fungerar i form brev (eller om present skickas just till det barnet) men inte ekonomiskt, utan alla pengar fördelas jämt mellan alla "inskrivna".

Karnevalen 2017

Än en gång har folket från São Vicente överraskat med en fantastisk karnevalsupplevelse.

Under en vecka i februari hölls flera parader i Mindelo, där allt från skolbarnens, lärarnas och de spontana gruppernas parader bidrog till att liva upp stämningen. Men det var tisdagen (fettisdagen) som traditionsenligt var höjdpunkten då de största grupperna tävlade.

Fyra grupper deltog i år och tävlade med intressanta teman som emigration, sjöfartsnavigering, ljus, liv och materia, silk road. Teman, deltagare och vagnar var spektakulära, det var konst, det var kultur. Karnevalen präglades också av en positiv atmosfär och glädje som smittade av sig.

Årets resultat:

Vindos do Oriente på 1:a plats
Monte Sossego 2:a
Cruzeiros do Norte 3:a
Flores do Mindelo 4:a

De 10 miniblacks som har svenska faddrar motsvarar alltså fadderskap tillkomna de senaste två åren; de övriga fadderskapen (majoriteten) följer "sina" elever upp i skolåren. Enligt Alcides kommer fadderskapet till en färdig student (efter 12:e året) växlas över till en ny miniblack-elev - men det har kanske inte hunnit inträffa än tänker vi.

Alcides budskap till oss i Sverige var att tänka att det som är litet och värdelöst för oss kan betyda mycket för BP. Han ville påpeka att vår förening har en särskild uppskattad roll eftersom den varat i över 10 år och hoppas naturligtvis att samarbetet kan fortsätta och i bästa fall utvidgas.

Mötet avslutades med lunch, barnen fick sjunga igen och ställdes upp för gruppfoto. Alcides följde oss en bit på vägen och visade skolorna enligt ovan.

Vi känner oss stärkta i tanken på att locka fram fler faddrar.

Många hälsningar till alla!

Hasse och Agneta

Dags att betala medlemsavgiften

Hittills i år har antalet betalda medlemsavgifter varit betydligt lägre än tidigare. Detta har, tillsammans med att vi hade färre deltagare än vanligt på senaste årsfesten medfört att föreningens egna kapital minskat betydligt. Vi misstänker att den sena utgivningen av årets första Kap Verde Nytt bidragit till inbetalningarna blivit sena.

Nu är det i alla fall dags. En stor del av vår verksamhet bygger på medlemsavgifterna, så vi uppmanar alla medlemmar, som känner sig berörda att nu betala årets avgift, 200:- kronor för en enskild medlem och 250:- för en familj.

Boka in 7 oktober

För då är det dags för årsfest och årsmöte, lite senare än vanligt för att försöka undvika kollision med andra afrikanska organisationers fest.

Mer information kommer i nästa nummer.

Julbrev från Mini-black

I julas fick alla faddrar en hälsning från Miniblack. Vi återger brevet i översättning.

Kära faddrar till vår förskola Mini-Black!

Vi närmar oss slutet av året och kan se tillbaka på ett värdefullt socialt arbete, som har lett till en avsevärd förbättring av levnadsförhållandena och skolresultaten för våra barn på förskolan Mini Black.

Vore det inte för ert generösa bidrag skulle detta inte vara möjligt. Vi minns ännu hur svårt det var för dessa barn innan de fick faddrar i Sverige. Idag är det annorlunda. Föräldrarna var tidigare bekymrade både för att barnen inte fick tillräckligt att äta och deras utbildning, en oro som de idag inte behöver känna.

Det är så vi tänker när vi nu vill uttrycka vår djupa tacksamhet för era bidrag. Idag har tillvaron för dessa barn förbättrats på alla sätt.

Detta tackbrev är från oss alla, barn och vuxna i Black Panthers.

Vi passar på att skicka med ett julkort och önska er alla God Jul o Gott Nytt År!

Länge leve Faddrarna och Amigos de Cabo Verde!

Vänliga hälsningar
Alcides Edgar Amarante
Ordförande i Black Panthers

Förskolan Novos Amigos

- intryck från mina besök

Mina tre månader på São Vicente lider mot sitt slut. Resan till mitt andra hemland, Kap Verde, har varit helt privat. Jag tidigare under tre år arbetat där i Afrikagruppernas projekt PACIM och sedan återvänt relativt regelbundet.

Som socialarbetare finns det hos mig ett gediget och äkta engagemang och intresse för samhällsfrågor på olika nivåer. Detta har gjort att jag bland annat, med hjälp av Luis Santos har kontaktat förskolan som drivs av Associação Novos Amigos (ACNA) i Ribeira de Craquinha, Mindelo. Förskolan har fått stöd från Amigos de Cabo Verdes projektfond, senast till barnens skoluniformer, *batas*, och jag har besökt den vid fyra tillfällen samt deltagit i en utflykt till Ribeira da Vinha där de har en odling av grönsaker för att kunna ge barnen hälsosammare mat.

Vid mitt första besök på förskolan blev jag hämtad i Mindelo av ansvarig Dr. José Lopes. Det var alltså ett arrangerat besök jag vet som socialarbetare hur förberedda dessa besök kan vara, oavsett om det är i en enskild familj eller i ett större sammanhang.

Jag visste inte vad som skulle möta mig, bara hört att flera hundra barn var involverade i ACCA:s verksamheter. Vi stiger ur bilen vid porten till det gula huset och jag möts av ett kompakt sorl. Vad sker bortom dessa dörrar? Vi kliver in i huset, inga vilda ”ungar” som springer hejdlöst omkring. Vi går in i sal 1 - 2 - 3 - 4 och 5, salar fulla med barn i åldrarna 2 till 5/6 år, alla dessutom i likadana *batas* och jag blir som brukligt välkommen med sång och talkör.

Så småningom börjar det bli tid för en del barn att gå hem. Det är fredag och en helg som möter barnen och dess familjer, där det inte alltid finns mat. En liten kö av föräldrar bildas utanför, en pedagog vid varje sal tar adjö för veckan och en pedagog vid ytterdörren delar ut de extra vitaminer barnen får varje dag på förskolan. Till helgen får de två påsar med sig hem. Just den här dagen är det inget barn som protesterar mot hemgång, vilket kan ske andra dagar.

Mitt andra besök på skolan sker tillsammans med Luis Santos samt Anna och Claes-Göran Ahrén som jag tidigare av en tillfällighet träffat på Fogo och som nu kom på ett kort besök till São Vicente. Vid det tillfället hade barnen gått hem för dagen, men det var personal kvar och vi blev väl mottagna och informerade om verksamheten.

Dr José berättade om visioner och planer för förskolans framtid samt samarbete/erfarenhetsutbyten med andra förskolor bl.a. på Sal. Inte minst viktigt var det att få höra om tankar och förhållningssätt när det gäller att ge stöd till familjerna och barnen i ett tidigt skede för att ingjuta mod och poängtera föräldransvar och inte minst barns rättigheter. Kanske ska jag förtydliga att de familjer som lämnar sina barn till denna förskola är särskilt behövande familjer, s.k. *FMC, famílias mais carenciadas*. Det är stora frågor som med små resurser fordrar mycket engagemang och intresse. Utifrån de resurser som finns har personalen föräldrassamtal enskilt och i grupp. Psykolog finns endast tillgänglig i mindre omfattning, då det endast finns två psykologer på Sao Vicente för ALLA barn på ön.

Mitt tredje och fjärde besök bestod i att jag tog bussen till förskolan och kom oanmäld. Eftersom mina tidigare besök hade uppskattats, kände jag mig verkligen välkommen nu också. Utan att tränga mig på kunde jag hitta en plats där jag fick mer kontakt med både barn och personal och tack vare min yrkeskunskap som socialarbetare kunde

göra en del nytta. Jag kunde se att den pedagogiska verksamheten naturligtvis var anpassad till åldrarna på barnen, vilket också personalen berättade om. Bristen på resurser och speciellt på material är ständigt återkommande. Det är tuffa dagar både för personal och barn och jag vill påstå att alla gör ett oerhört fint arbete.

Mat lagas tre gånger per dag. Till varje portion mat tillsätts extra vitaminer som rörs ner i maten. Denna anpassas så att de yngsta barnens (ca 2 år) mat är lättare att äta än ex vis 5-åringarnas. Barnen hjälper också till på olika sätt, en matade t.ex. en kompis som inte fick i sig maten, de dukar av borden o.s.v. För att ge barnen så nyttigt mat som möjligt har man en odling i Ribeira da Vinha med olika grödor som förbättrar mathållningen. En lördag deltog jag i skötseln av denna. Arbetet startade i staden kl. 7.30 och sedan arbetade den deltagande personalen tillsammans med volontärer under hela dagen med det som behövdes. Det kan vara att man en dag skördar och nästa rensar ogräs.

Köket är minimalt och man har börjat inreda husets övervåning med tanke på att flytta köket dit. Ett annat akut behov är att få/hitta bättre tallrikar. De nuvarande som inköpts i Kap Verde håller endast en kort tid och spricker sedan sönder. Med den dåliga ekonomin blir detta en kostsam fråga för förskolan. På en fråga till Dr José Lopes om förskolans behov uttrycker han att förskolan har behov av allt, men primärt är det dessa tallrikar och att kunna anställa personal som skulle kosta ca 18 000 – 20 000 CVE per månad.

Lena Magnusson

Fogo två år efteråt

Utsikt över Bangaeira

Efter 30 år kom Anna och jag till Fogo. Vi har velat åka dit ända sedan vi arbetade i Mindelo fram till 1986, men alltid har det kommit något emellan. I vintras kom vi till sist dit efter ett och ett halvt dygns resa från Sal.

När vi tog ni på det charmiga hotellet Colonial Guesthouse i São Filipe stötte vi av en händelse på Lena Magnusson och tillsammans åkte vi dagen därpå med en guidad tur upp till vulkankratern.

Det blev en omtumlande upplevelse. Vi for genom ett grönt landskap genom flera byar och kom till sist upp till kratern, där följderna av utbrottet hösten 2014 blev alltmer synliga. Vägen var blockerad av tre meter lavatäcke och vi letade oss fram på en provisorisk väg längs vulkanens kant. Allt var svart omkring oss och av många hus kunde man nu bara se taken. Man blev förundrad av de krafter naturen kan släppa loss.

Vägen slutade i byn Portela, som tillsammans med grannbyn Bangaeira drabbats hårdast av utbrottet. I princip alla hus var förstörda och det verkade fantastiskt att ingen kommit till skada.

Och ännu mer fantastiskt var det att se hur människorna börjat återvända från sina evakueringsbostäder för att rädda det som återstår av deras odlingar och att bygga nya hus ovanpå de gamla. Det är säkert varken första eller sista gången som allt återgår till det gamla på det stället.

Claes-Göran Åhrén

Upptaget på toaletten

Nytt bebyggelselager

Ordspråk från ön: När Fogo hostar skakar Brava

De härdade invånarna på Brava har vant sig vid att marken gungar ibland. Det kommer ett rongande ljud rusande genom marken och sedan hoppar det till.

Ungefär som man satt i en bil som kör över ett gupp. Det har aldrig varit kraftiga jordbävningar. Ingen har någonsin kommit till skada trots att det händer att stenar far ner från branterna. En av de kraftigaste skakningarna kom vid São João 2006. Då rasade porslin och annat ner från hyllorna. Några väggar sprack.

Det är händelser som satt fart på folklig fantasi och humor. Kanske som ett sätt att leva med dom. Bl.a. gick ryktet att Brava såg ut som en svamp med en smal stjälk under vattnet. En dag skulle stammen brytas av och hela ön fara ner i havet. Lyckligtvis är det inte sant. Det går också en berättelse om vetenskapsmän som kommit till Brava för att undersöka den vulkaniska aktiviteten. Plötsligt har de släppt allt, rusat ner till närmsta båt, hastigt lämnat Brava och lämnat de undrande bravaborna kvar.

I sin bok *Viagem pela História das Ilhas* har Germano Almeida berättat en legend från ön, upptecknad på 1800-talet. På ett berg, Cruz da Frade, var det ett väldigt oväsen på nätterna av hammarslag och blåsbälgar. Stora eldsflammar slog upp mot natthimlen. Det var demoner från helvetet i färd med att bygga en filial till vulkanen på Fogo. På morgnarna lämnade de arbetet på galopperande hästar under elaka och skabrösa skratt. Till nästa kväll var de tillbaka och ingen på Brava fick någon ro.

En gammal präst beslöt sig för att frälsa sina församlingsbor från plågan. Han började klättra upp för berget med ett träkors i handen. Striden blev hård. Självaste Djävulen dök upp och deltog. Stora stenar kastades ner mot den förskrämda men modige prästen, som fortsatte uppåt. En ring av eld tändes runt bergets topp. Till slut försvann prästen i ett svart rökmoln och bravaborna trodde han var död. Men molnet skingrades. Där stod prästen som segrare på knä med sitt kors och underjordens anhang hade gett sig av.

I verkligheten har ingen sett ett vulkanutbrott på Brava. Men ön upptäcktes först för 550 år sedan, en kort tid i en vulkans historia. Spår och kratrar efter utbrott finns många på ön.

På senare år har man placerat ut seismografer på Brava och vulkanen har undersökts av experter. Mellan 1-3 augusti i år skakade ön nästan oupphörligt, men bara en jordbävning var kännbar för befolkningen. Det visade sig att en lavasjö 1-2 kilometer under ön hotade att tränga upp, och man fruktade att ett utbrott kunde komma närsomhelst.

Ett utbrott på Brava skulle troligen bli mycket häftigare och explosivare än Fogos eruptioner. Byn Cova de Joana låg precis där man fruktade att utbrottet kunde komma och befolkningen evakuerades under ett dygn. Också de boende nedanför, i Fajã d'Água vid havet fick lämna sina hem. Kap Verdes regering satt i krismöte och man letade efter båtar i närheten, och kunde hjälpa till vid en utrymning. Brava har ju ingen flygplats.

Ön lever i ett utsatt läge. Det finns ingen brandkår eller direkt räddningstjänst. Men det finns ett samarbete mellan kommun, polis, frivilligorganisationer som Röda Korset där man planerat för katastroflägen. Med nya kunskaper vet man nu, att de skakningar som folk på Brava tagit med jämnmod och galghumor kan vara ett reellt hot. Undersökningar ska fortsätta med stöd bl.a. experter i inhemsk och FN:s regi. Man vill försöka vara så förberedd det går, om det värsta skulle hända. Men låt er inte förskräckas. Brava är ett fantastiskt ställe att besöka!

Ragnar Ottosson

Sucrinha (mjölk nougat)

Sucrina är ett klassiskt kapverdiskt godis som görs på gräddmjölk, alternativt kondenserad mjölk, socker och lite smör eller margarin.

Sucrina är en mycket delikat "sockerbomb" som kan varieras efter smak genom att man t.ex. smaksätter med vanilj och/eller citron, blandar i jordnötter eller kokosflingor.

Det här receptet, gjort på kondenserad mjölk, är både enkelt och snabblagat.

Ingredienser:

1 burk kondenserad mjölk (sötad)
Socker (1 burk, använd den tomma mjölkburken som mått)
ca 2 msk smör eller margarin

Tillagning:

Koka upp kondenserad mjölk, socker och smör. Fortsätt att koka blandningen på medelhög värme, hela tiden under omrörning, tills den kokat ned till kolakonsistens och släpper lätt från botten.

Sucrina får normalt samma färg som den kondenserade mjölken.

Häll slutligen den nedkåde blandningen i en lätt smord, lagom stor ugnsform (gärna en med raka kanter typ gratängfat i glas el. liknande). Låt svalna en stund. Skär därefter ut fyrkantiga bitar i storlek efter smak.

För bästa resultat är det bäst att skära ut bitarna innan massan kalnat helt, annars är risken stor att det smular. Lycka till!

Leontina Barreto

Ett par glasögon kan nästan betyda ett nytt liv när man blivit gammal. Vi blev därför väldigt glada när Amigos blev erbjudna drygt 150 par läsglasögon av olika styrka.

Vi har skänkt dessa till Black Panthers, som förmedlar dem till sitt ålderscentrum och till behövande i förskolebarnens familjer.

Vänskapsföreningen

Amigos de Cabo Verde

www.caboverde.se

<https://www.facebook.com/groups/AmigosdeCaboVerde/>

Ordförande:

Leontina Barreto, Broddgatan 3
169 69 Solna, tel 070-260 87 57

Redaktör:

Claes-Göran Åhrén, tel 0340-654424

Övrig styrelse:

Astrid Jansen, kassör
Sylvia Hermansson, fadderprojekt
Ragnar Ottosson, projektfond
Alicia Borges-Månsson
Miguel Pinto
Luis Santos
Per Rathsman
Hans Wessel

Medlemsavgift:

200:- kr, familj 250:-

Plusgiro:

92 12 38-2